

1501-во заседание, 11-13 юни 2024 г. (формат “Права на човека“)

H46-8 Група Кехайов (жалба № 41035/98) и Нешков и други (жалба № 36925/10) срещу България

Наблюдение на изпълнението на решенията на Европейския съд

Относими документи: [CM/Notes/1501/H46-8](#)

Решения

Представителите на министрите

1. припомниха, че тези дела се отнасят главно до нечовешкото и унижително отношение към жалбоподателите поради пренаселеност и лоши материални условия на задържане в следствените арести, затворите и полицейските помещения за задържане или поради прилагането на прекалено строг пенитенциарен режим, както и до липсата на ефективни средства за защита в това отношение;
2. отбелязаха, че не са необходими допълнителни индивидуални мерки по делото *Халил Адем Хасан* и приеха финална резолюция [CM/ResDH\(2024\)117](#);
3. отбелязаха със задоволство, че през последните години българските власти са приели множество мерки, които са позволили почти пълното преодоляване на проблема с пренаселеността, въпреки че общият капацитет на затворите и затворническите общежития е намалял, и са подобрили значително материалните условия на задържане; приветстваха също така усилията им за замяна на старите пенитенциарни заведения, които са в лошо състояние, с модерни такива, включително чрез изграждането на нов затвор в Самораново с помощта на Норвежкия финансов механизъм; решиха да продължат наблюдението на останалите въпроси относно пренаселеността, дейностите на открито за лицата, задържани в следствените арести и по-нататъшното подобряване на материалните условия на задържане в контекста на делото *Кехайов* в рамките на стандартната процедура за наблюдение;
4. във връзка с това приканиха властите, що се отнася до пренаселеността, да анализират дали все още има остатъчна пренаселеност в затворите и затворническите общежития и да предприемат всички необходими мерки за отстраняване на причините за пренаселване в определени моменти в някои следствени арести; освен това приканиха властите да продължат да полагат постоянни усилия за подобряване на условията на задържане в следствените арести и в някои части от местата за лишаване от свобода;
5. отбелязаха, че условията за задържане в полицейските управления са се подобрили през годините и че като цяло съществуват решения за осигуряване на храна; приканиха властите да предоставят информация относно решенията за избягване на моментно силно пренаселване в полицейските помещения за задържане и да предоставят своята оценка дали практиките за прикрепване на задържани лица към неподвижни предмети вече са напълно изкоренени; с оглед на постигнатия напредък решиха да продължат наблюдението на нерешените въпроси по делото *Борис Костадинов* в стандартна процедура за наблюдение;
6. отбелязаха с интерес приемането на стратегията за медицински грижи в пенитенциарната система, както и текущите стъпки за нейното изпълнение, като например такива за осигуряване на адекватни нива на персонала и сътрудничество с Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), особено по отношение на достъпа до лечение в медицински заведения извън пенитенциарната система; насърчиха властите да продължат усилията си и да предоставят информация за постигнатите конкретни резултати;
7. насърчиха властите да проучат дали здравните грижи в затворите могат да станат отговорност на Министерството на здравеопазването; приканиха ги да предоставят информация за мерките, предвидени за осигуряване на достъп до лекарства, медицински

прегледи и консумативи на затворници, които не разполагат със средства, включително на чужденци, които не са здравноосигурени в НЗОК;

8. приветстваха информацията, че продължава настаняването на лишени от свобода, изтърпяващи наказание доживотен затвор, извън зоната за повишена сигурност; приканиха властите да доразвият режима(ите), приложим(и) в зоната за повишена сигурност, в светлината на препоръките на Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото и унижително отношение или наказание, или да гарантират, че прилагането на съществуващите режими позволява достатъчно човешки контакт и физически и смислени дейности във всички пенитенциарни заведения; също така ги приканиха да предоставят информация за съществуването на инструменти за идентифициране на случаи на прекомерна изолация и за намаляване на изолацията на затворници, за които се счита, че не са подходящи за настаняване извън тази зона, както и да приемат допълнителни мерки за повишаване на осведомеността на органите и съдилищата, които вземат решения относно ограничителните режими;

9. като отбелязаха с интерес текущата законодателна дейност за въвеждане на възможност за преразглеждане на ограничителния режим, прилаган автоматично по отношение на задържаните в досъдебното производство, призоваха властите да приемат незабавно законодателство, което да сложи край на автоматичната изолация, без индивидуална оценка на риска, на задържаните под стража лица, обвинени в престъпления, наказуеми с доживотен затвор или с лишаване от свобода за повече от 15 години;

10. припомниха, че Европейският съд е счел, че вътрешноправните средства за защита, въведени в отговор на пилотното решение по делото *Нешков и други*, могат да се считат за ефективни; отбелязаха също така, че условията в затворите продължават да се подобряват, което улеснява функционирането на превантивното средство за защита, и че се наблюдава относително увеличение на сумите, присъдени по компенсаторното средство за защита; решиха, с оглед на постигнатия до момента значителен напредък, да приемат финална резолюция [CM/ResDH\(2024\)118](#) за пилотното решение *Нешков и други* и да продължат разглеждането на нерешените въпроси относно средствата за защита (с изключение на тези, които се отнасят до специфичните средства за защита, свързани с ограничителните пенитенциарни режими, и общото превантивно средство за защита във връзка с прекомерната изолация) в рамките на стандартната процедура за наблюдение;

11. във връзка с това приканиха властите да продължат да предприемат мерки за повишаване на осведомеността, за да се гарантира, че практиката на националните съдилища е приведена в съответствие с изискванията на настоящите решения относно размера на присъдените обезщетения; отбелязаха, че е необходимо по-нататъшно подобряване на условията на задържане, за да се гарантира, че превантивното средство за защита може да функционира адекватно във всички ситуации, по-специално по отношение на задържаните по досъдебно производство в следствените арести;

12. приканиха властите да предоставят информация по всички горепосочени аспекти, както и по въпросите, посочени в анализа на Секретариата, до 30 март 2025 г.